

**VII Międzynarodowa Konferencja Naukowa
z zagadnień kultury pogranicza pt.**

**KWESTIE SPISOWE A TOŻSAMOŚĆ ETNICZNO-KULTUROWA
AUTOCHTONICZNYCH MNIJSZOŚCI NA POGRANICZACH
(Białystok, 27-28 września 2012 roku)**

Ową tradycję badawczą zapoczątkowało przeprowadzenie w roku 1997 pod egidą niezależnego stowarzyszenia naukowego – Międzynarodowej Akademii Badań nad Mniejszościami Narodowymi konferencji pt. „*Kultura białorusko-polsko-litewskiego pogranicza*” (Grodno–Wilno, 3-4.VI). W odróżnieniu od tradycyjnego, bilateralnego, ujmowania, ujęcie kultury pogranicza pod kątem trójwartościowości pozwala poznawać sytuację na stykach kilku nawzajem zespolonych sąsiednich kultur. W następnym roku (15-16.X) w Brześciu odbyła się druga konferencja pt. „*Kultura białorusko-polsko-ukraińskiego pogranicza*”. Z 31.05 do 03.06.1999 r. w Mozyrzu, Gorkach i Smoleńsku toczyły się obrady trzeciej konferencji „*Kultura białorusko-ukraińsko-rosyjskiego pogranicza*”. Kolejna konferencja pt. „*Kultura białorusko-rosyjsko-bałtyckiego pogranicza*” odbyła się 9-10.X.2001 roku w Brześciu, zaś piąta pt. „*Kultura białorusko-polsko-rosyjskiego pogranicza*” 26-27.05.2003 roku w Gorkach i Smoleńsku.

Zasada trójwartościowości została zastosowana również przy ustaleniu płaszczyzny problemowej następnej, szóstej, konferencji pt. „*Autochtoniczne mniejszości na pograniczach a ich stosunki z odseparowanym etnosem macierzystym*”, która odbyła się w Białymstoku 26-27.X.2009 r., i w której jako obiekty dociekań występowały wzajemnie oddziaływujące na siebie kultury: mniejszości autochtonicznej, konstytutywnej większości kraju jej zamieszkania oraz odseparowanego przez granicę etnosu macierzystego.

W toku obecnej, siódmej, konferencji z zagadnień kultury pogranicza kwestie mniejszości narodowych i tożsamości etniczno-kulturowej należących do nich osób rozpatrywany są w kontekście powszechnych spisów ludności. Na szczególną uwagę zasługuje istniejący w wielu krajach nie rozstrzygnięty problem nieinstytucjonalnych mniejszości etniczno-kulturowych, czyli tych, które nie są uznawane przez instytucje państwowe, mimo że według danych spisowych liczą nierzadko setki tysięcy i miliony osób.

Plonem przeprowadzonych konferencji naukowych z zagadnień kultury pogranicza są osiem wydanych tomów materiałów konferencyjnych.

Serdecznie zapraszamy do udziału w konferencji!

Przewodniczący Komitetu
Organizacyjnego Profesor

Siergiej Jackiewicz

REGULAMIN OBRAD

Czas wystąpienia z referatem: do **15 min**

Komunikaty naukowe: do **8 min**

Głos w dyskusji: do **3 min**

CZWARTEK, 27 września 2012 roku

08:30 - 09:30 – Rejestracja uczestników konferencji (Plac Uniwersytecki 1, s. 47).

09:45 - 11:45 – Otwarcie konferencji. Obrady konferencyjne (sala 47).

11:45 - 12:15 – Przerwa na kawę.

12:15 - 14:00 – Kontynuacja obrad.

14:00 - 15:00 – Przerwa obiadowa.

15:00 - 16:30 – Kontynuacja obrad.

16:30 - 16:50 – Przerwa na kawę.

16:50 - 18:20 – Kontynuacja obrad.

PIĄTEK, 27 października 2012 roku

09:15 - 11:00 – Obrady konferencyjne.

11:00 - 11:30 – Przerwa na kawę.

11:30 - 13:15 – Kontynuacja obrad.

13:15 - 13:40 – Przerwa na kawę.

13:40 - 14:30 – Wystąpienia podsumowujące i omawianie rekomendacji.

PROGRAM KONFERENCJI

OTWARCIE KONFERENCJI

1. Słowa powitania.

2. Prof. dr hab. Siergiej Jackiewicz (Uniwersytet w Białymstoku), *Cele i zadania konferencji, prezentacja uczestników.*

SESJA I

TEORETYCZNE KONTEKSTY KWESTII SPISOWYCH I TOŻSAMOŚCI ETNICZNO-KULTUROWEJ MNIEJSZOŚCI (przewodniczący – prof. dr hab. Brunon Bartz)

1. **Prof. dr hab. Siergiej Jackiewicz** (Uniwersytet w Białymstoku), *Spisy powszechne jako zjawisko społeczne i rezultat zmian etnicznej identyfikacji mniejszości.*

2. **Prof. dr hab. Andrzej Sadowski** (Uniwersytet w Białymstoku), *Tożsamość autochtonicznych mniejszości na pograniczach w świetle danych spisowych – aspekty metodologiczne.*

3. **Prof. dr hab. Jan Franciszek Nosowicz, dr Bożena Karzewska** (Uniwersytet Warszawski), *Tożsamość etniczno-kulturowa a integracyjna funkcja języka.*

4. **Prof. dr hab. Brunon Bartz** (Monheim am Rhein, Niemcy; Uniwersytet Gdański), *Etniczno-kulturowe konflikty a przyrost nierówności społecznych.*

5. **Prof. dr hab. Elżbieta Czykwin** (Wyższa Szkoła Administracji Publicznej im. St. Staszica, Białystok), *Emocja wstydu w kontekście sytuacji mniejszości narodowych i etnicznych.*

SESJA II

KWESTIE SPISOWE A TOŻSAMOŚĆ ETNICZNO-KULTUROWA AUTOCHTONICZNYCH MNIEJSZOŚCI W POLSCE (przewodnicząca – prof. dr hab. Elżbieta Czykwin)

1. Główny specjalista **Grzegorz Gudaszewski**, główny specjalista **Paweł Kaczorowski** (Główny Urząd Statystyczny RP, Warszawa), *Narodowy Spis Powszechny 2011 r.: nowe metody i rozwiązania. Kwestia mniejszości narodowych i etnicznych.*

2. **Prof. dr hab. Eugeniusz Mironowicz** (Uniwersytet w Białymstoku), *Szacunki w sprawie liczby mniejszości białoruskiej na Białostocczyźnie a wyniki spisów powszechnych.*

3. Dr Piotr Chomik (Uniwersytet w Białymstoku), *Wyniki spisu powszechnego z 2011 roku w wypowiedziach prasowych przedstawicieli mniejszości białoruskiej w Polsce.*

4. Pełnomocnik Wojewody Podlaskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych Maciej Tefelski (Białystok), *Autochtoniczne mniejszości na Podlasiu w świetle NSP 2011 r. a kwestie instytucjonalnego zabezpieczenia ich działalności kulturalnej.*

5. Prof. dr hab. Kazimierz Kossak-Główczewski (Uniwersytet Gdański), *Statystyki mniejszości kaszubskiej w świetle badań z XIX i XXI wieku. Problemy tożsamości w kontekście komparatystycznym.*

6. Dr Lidia Burzyńska-Wentland (Uniwersytet Gdański), *Pomorskie mniejszości narodowe i etniczne a Narodowe Spisy Powszechne w XXI wieku – próba wyjaśnienia liczebności i zmienności tożsamości etniczno-kulturowej.*

7. Dr hab. Beata Gaj (Uniwersytet w Opolu), *Śląska tożsamość na przestrzeni wieków. Współczesne spisy ludności a deklaracje narodowościowe na dawnym Śląsku.*

8. Dr Ewa Michna (Uniwersytet Jagielloński, Kraków), *Wykorzystywanie spisów powszechnych w polityce tożsamości i walce o uznanie. Casus Ślązaków w Polsce i Rusinów Karpackich.*

SESJA III

KWESTIE SPISOWE A TOŻSAMOŚĆ ETNICZNO-KULTUROWA MNIEJSZOŚCI W PAŃSTWACH UNII EUROPEJSKIEJ (przewodniczący – prof. dr hab. Andrzej Sadowski)

1. Dr Małgorzata Kułakowska (Uniwersytet Jagielloński, Kraków), *Rozwiązania przynależności etnicznej i narodowej przyjęte w spisach powszechnych Polski i Wielkiej Brytanii.*

2. Prof. dr hab. Witold Tulasiewicz (Uniwersytet w Cambridge, Wielka Brytania), *Szkolnictwo w języku ojczystym jako środek zachowania tożsamości etniczno-kulturowej Walijczyków w Wielkiej Brytanii.*

3. Prof. dr hab. Walter Źelazny (Uniwersytet w Białymstoku), *Autochtoniczne mniejszości narodowe, etniczne i językowe. Czy istnieje dla nich wspólny mianownik w państwach Unii Europejskiej?.*

4. Docent dr Veneta Jankova (Szumen, Bułgaria; Uniwersytet w Debreczynie, Węgry), *Kwestie spisowe a tożsamość etniczno-kulturowa mniejszości w Bułgarii.*

5. Docent dr Ludmiła Burenina (Litewski Uniwersytet Edukologiczny w Wilnie, Litwa), *Sytuacja mniejszości rosyjskiej w Litwie – spojrzenie z wewnątrz. Tożsamość językowa w świetle kolizji spisowych.*

SESJA IV

KWESTIE SPISOWE A TOŻSAMOŚĆ ETNICZNO-KULTUROWA MNIEJSZOŚCI W PAŃSTWACH EUROPY WSCHODNIEJ I KRAJACH NIEZRZESZONYCH (przewodniczące – prof. dr hab. Siergiej Jackiewicz, prof. dr hab. Giennadij Kretinin)

- 1. Prof. dr Iwan Kotlar** (Uniwersytet Państwowy im. A. Puszkina w Brześciu, Białoruś), *Realia spisowe w kontekście zapowiedzi nowej polityki narodowościowej w Rosji.*
- 2. Docent dr Larisa Jemieljanowa** (Bałtycki Federalny Uniwersytet im. I. Kanta, Kaliningrad, Federacja Rosyjska), *Spisy ludności z okresu postsowieckiego a zmiany struktury narodowościowej obwodu kaliningradzkiego w Rosji.*
- 3. Prof. dr hab. Giennadij Kretinin** (Bałtycki Federalny Uniwersytet im. I. Kanta, Kaliningrad, Federacja Rosyjska), *Z Königsbergu do Kaliningradu: o kształtowaniu tożsamości etniczno-kulturowej.*
- 4. Prof. dr hab. Halina Kaspierowicz** (Narodowa Akademia Nauk Białorusi, Mińsk, Białoruś), *Zachowanie ciągłości i przemiany w tradycyjnej kulturze Rosjan w Białorusi na przełomie XX-XXI st.*
- 5. Docent dr Nikołaj Biespamiatnych** (Uniwersytet Państwowy im. J. Kupały w Grodnie, Białoruś), *Rosjanie jako „nowa mniejszość” białorusko-polskiego pogranicza – typy tożsamości.*
- 6. Prof. dr hab. Antoni Mironowicz** (Uniwersytet w Białymstoku), *Tolerancja-nietolerancja etniczno-wyznaniowa na wschodnim pograniczu Polski.*
- 7. Docent dr Natalia Ulejczyk, docent dr Marina Kolocej** (Uniwersytet Państwowy im. J. Kupały w Grodnie, Białoruś), *Szkolnictwo w języku ojczystym jako czynnik utrzymywania tożsamości etniczno-kulturowej mniejszości narodowych w obwodzie grodzieńskim na Białorusi.*
- 8. Dr Irina Łaszuk** (Narodowa Akademia Nauk Białorusi, Mińsk, Białoruś), *Tożsamość etniczno-kulturowa Polaków na Białorusi.*
- 9. Prof. dr hab. Włodzimierz Pawluczuk** (Uniwersytet w Białymstoku), *W poszukiwaniu tożsamości. Kształtowanie się idei narodowej Białorusinów.*
- 10. Dr Anna Pawłowa** (Instytut Regionalnych Badań Społeczno-Politycznych w Mohylewie, Białoruś), *Język białoruski i tożsamość etniczno-kulturowa na białorusko-rosyjskim pograniczu.*
- 11. Docent dr Jekaterina Daniłowa** (Białoruski Uniwersytet Ekonomiczny, Mińsk, Białoruś), *Aksjologiczna konwergencja pogranicza a kwestia utrzymania tożsamości etniczno-kulturowej.*
- 12. Prof. dr Anna Kisła** (Instytut Socjologii Narodowego Uniwersytetu Pedagogicznego, Kijów, Ukraina), *Typy tożsamości etnicznych grup na Krymie – analiza socjologiczna.*

13. Dr Adela Kożyczkowska (Uniwersytet Gdański), *Statystyka spisowa w służbie geopolitycznego myślenia o pograniczu. Mniejszość a większość: casus Kosowa.*

14. Dr Ryszard Gaj (Uniwersytet w Białymstoku), *Kwestie spisowe a sytuacja mniejszości indiańskich w krajach Ameryki Łacińskiej. O czym mówią nam liczby?*

**PODSUMOWANIE OBRAD KONFERENCYJNYCH I OMAWIANIE
REKOMENDACJI**